

Rezultatele prezentate în acest buletin se bazează pe interpretarea răspunsurilor la Chestionarul GEA de Conjunctură Economică 3 / 2005, aplicat pe un eșantion reprezentativ de 170 de firme din industrie. Variațiile în structura respondenților după sectorul de activitate, cifra de afaceri și numărul de angajați au fost neesențiale față de buletinele precedente.

Chestionarul a fost administrat în perioada 4 - 18 iulie 2005. Buletinul a fost realizat de o echipă GEA formată din Liviu Voinea și Laura Simionescu.

Mulțumim domnilor Daniel Dăianu și Florin Cățu pentru sugestii și comentarii. Mulțumim colegilor Dragoș Pîslaru, Silvia Toma, Iulia Șerb, Diana Spiridon pentru sprijin logistic. Buletinul Industrial GEA 3 / 2005 a fost finanțat de Ambasada Marii Britanii.

INDICELE GEA DE ÎNCREDERE INDUSTRIALĂ

$$\text{Indicele GEA} = (P + C - S) / 3$$

unde **P** reprezintă așteptările privind evoluția volumului producției, **C** reprezintă volumul actual al comenzilor și **S** reprezintă volumul actual al stocurilor.

P, **C**, și **S** se calculează ca sold conjunctural (diferența dintre aprecierile pozitive și cele negative) raportat la numărul total de firme respondente.

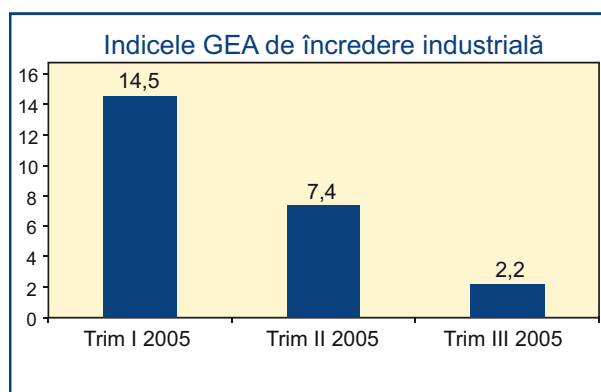
Este o metodologie standard recomandată de OECD și folosită de Eurostat.

Contribuția GEA constă în aplicarea ei pe un eșantion reprezentativ de firme din industrie și mai ales în anunțarea publică a rezultatelor și interpretarea acestora, o dată pe trimestru.

Cifrele atașate acestui indice trebuie privite indicativ, fiind rezultatul unui sondaj.

Indicele GEA nu este o dată statistică, ci o sursă de informație cu privire la încrederea managerilor în evoluția industriei românești.

Indicele GEA de Încredere Industrială Trimestrul III 2005 = 2,2
(pe o scală de la -100 la +100)

Indicele GEA arată o deteriorare semnificativă a încrederii industriale în trimestrul III, față de trimestrul precedent, și o continuare a tendinței descendente înregistrate de la începutul anului.

Totuși, nivelul de încredere rămâne ușor pozitiv (peste 0).¹

Această deteriorare a încrederii industriale este în aceeași notă cu scăderea încrederii industriale în Uniunea Europeană, atât UE - 15 cât și UE - 25, de la -4 la începutul anului la -9 în luna mai (ultimele date disponibile Eurostat).

Similaritatea trendurilor din România și din UE ar putea arăta o apropiere a structurilor de producție industrială, semn al convergenței.

Pe de altă parte, similaritatea trendurilor ar putea fi doar consecința dependenței recunoscute a producției industriale românești (în special în sectoarele orientate către export) de cererea din UE.

De asemenea, producția industrială și comenzile în zona euro sunt pe un trend descendent.

Cât privește România, Buletinul BNR de Conjunctură 7/2005 vorbește de încetinirea ritmului producției industriale.

Între cele trei componente ale indicelui de încredere industrială pentru România, o contribuție negativă semnificativă a avut-o nivelul comenzilor, aflat într-o scădere accentuată față de trimestrele precedente (vezi și secțiunea următoare a Buletinului).

Printre cauzele care ar fi putut să contribuie la această evoluție nefavorabilă, s-ar putea menționa:

- creșterea accelerată a prețurilor la utilități;
- creșterea prețului la carburanți;
- continuarea aprecierii cursului de schimb al leului față de euro;
- nesiguranța cu privire la data aderării României la UE;
- schimbările frecvente ale legislației fiscale;
- efectele pe termen scurt ale inundațiilor.²

Suntem la al treilea indice trimestrial, și deja putem face observații preliminare privind gradul de concordanță dintre indicele GEA și evoluția producției industriale.

Sigur că indicele GEA este mai complex, întrucât include și comenzile și stocurile, dar un indice de încredere (care este o formă de estimare) corect calculat ar trebui să fie, măcar la nivel de tendință, confirmat de datele statistice agregate ex-post.

Cea mai apropiată aproximare pentru aceste date statistice este producția industrială.

Din figura următoare, se observă că **tendința reflectată de indicele GEA s-a regăsit ulterior și în producția industrială.**

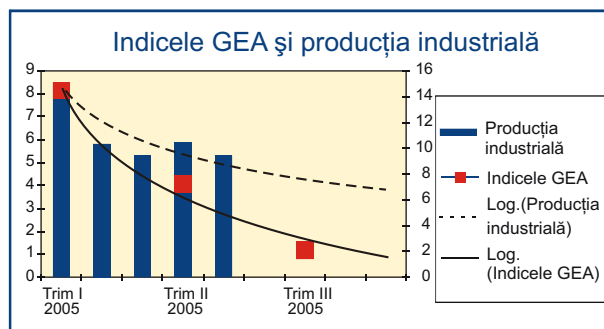
Indicele de încredere industrială GEA se vede astfel confirmat de realitate.

Trebuie totuși făcute două precizări.

În primul rând, dispunem de prea puține observații statistice lunare și prea puține calcule ale indicelui trimestrial GEA pentru a putea compara în siguranță evoluția producției industriale și cea a indicelui GEA.

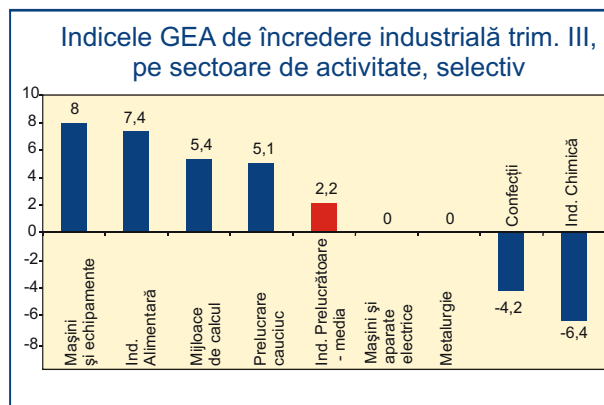
În al doilea rând, dacă excludem creșterea producției industriale din luna ianuarie, restul

lunilor au avut o evoluție mai echilibrată; trendul ar fi, în acest caz, mai puțin accentuat.

Notă: producția industrială serii lunare, variație cumulată de la începutul anului, față de aceeași perioadă a anului anterior (sursa: Institutul Național de Statistică).

În ce privește evoluția indicelui pe sectoare industriale, se confirmă evoluțiile din trimestrul precedent, pentru majoritatea sectoarelor.

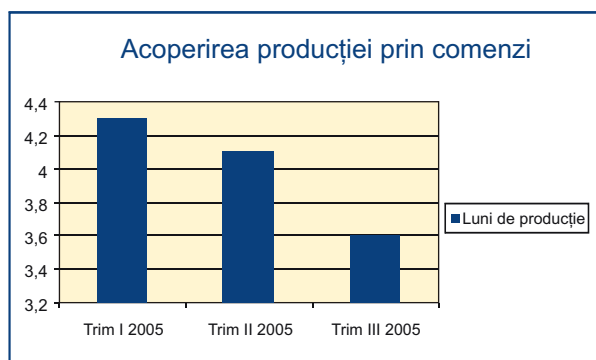
Astfel, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a cauciucului, industria alimentară și industria mijloacelor de calcul continuă să înregistreze evoluții peste media pe industria prelucrătoare, în timp ce industria metalurgică este la același nivel neutru, iar industria de confecții are un indice negativ, care denotă un grad înalt de pesimism (confirmat și de evoluția nefavorabilă a comerțului exterior).

Au ajuns sub media pe industria prelucrătoare: industria de mașini și aparate electrice (pentru prima oară de la calcularea indicelui) și industria chimică.

NIVELUL COMENZILOR

Nivelul actual al comenzilor acoperă 3,6 luni de producție pe ansamblul industriei prelucrătoare în scădere de la 4,1 luni în

trimestrul precedent.

A scăzut în continuare numărul firmelor pentru care comenzile acoperă un an (de la 16,5% în primul trimestru și 11,2% în al doilea trimestru la 9,3% pentru trimestrul al treilea).

S-a păstrat constant numărul firmelor pentru care comenzile acoperă maxim o lună de producție (38,6% în trimestrul III față 38,8% în trimestrul II).

Deviația standard a scăzut și ea de la 4,4 la 3,8 - o indicație asupra reducerii varietății de situații pe ansamblul industriei.

Scăderea comenzilor este și o concluzie a Buletinului de Conjunctură BNR 7/2005, unde se observă reducerea de peste cinci ori a soldului conjunctural la întrebarea privind nivelul comenzilor (cel mai scăzut nivel din ultimele 12 luni).

Scăderea comenzilor este privită în Buletinul BNR menționat ca un factor care va determina limitarea ritmului de creștere al producției industriale, ceea ce susține și Buletinul GEA 3/2005.

Scăderea comenzilor se reflectă în România în aceleași sectoare în care, conform Eurostat, există o scădere importantă a comenzilor și în UE-25, și anume mașini și echipamente, mașini și aparate electrice, metalurgie și în special confecții.

Se poate deci emite ipoteza că și conjunctura externă a jucat un rol în această evoluție nefavorabilă.

O altă posibilă explicație ar fi că scad comenzile din cauză că industria trece printr-un moment de restructurare, care odată depășit va contribui la creșterea comenzilor din nou, dar pentru o altă structură a producției. Rămâne de văzut care dintre aceste

interpretări se vor confirma în trimestrele următoare.

PREȚURILE PRODUCȚIEI INDUSTRIALE

Previziunile făcute în primele două numere ale Buletinului Industrial GEA au fost în bună măsură confirmate de realitate, în special cele pentru trimestrul II.

Evoluția prețurilor producției industriale

	Estimarea GEA	Datele statistice
Trimestrul I 2005	0 - 1%	1,8%
Trimestrul II 2005	3 - 5%	3,7% (pe lunile aprilie și mai)

În ce privește așteptările privind evoluția prețurilor producției industriale în trimestrul al III-lea, acestea sunt moderate, în intervalul 0-1%.

PROFITUL

Profitul firmelor din industrie a continuat să scadă, raportat atât la perioada similară a anului trecut cât și la începutul anului curent.

Creșterea costurilor de producție, aprecierea cursului de schimb și creșterea presiunilor concurențiale au făcut ca scăderea marjei de profit să fie o consecință firească pentru firmele confruntate cu aceste probleme.

Ca și în buletinele GEA precedente, se observă o tendință a managerilor de a fi optimiști privind așteptările de profit, deși restul răspunsurilor din chestionar nu reflectă baza acestui optimism.

Această aparentă inconsistență între așteptările optimiste de profit și răspunsurile pesimiste de la alte întrebări, inclusiv scăderea indicelui de încredere, inconsistență care apare și în precedentele Buletine GEA, ar putea fi explicată fie psihologic (respondenții nu vor să accepte consecința logică a înrăutățirii perspectivelor de afaceri, care este scăderea profitului); fie prin așteptări inflaționiste ascunse (care să crească prețurile produselor lor spre sfârșitul anului).

Ambele explicații trebuie privite însă doar ca interpretări speculative ale unei anomalii statistice.

Oricum, se remarcă faptul că soldul conjunktural al celor care așteaptă profit mai mare în trimestrul III este mai mic față de cel înregistrat în trimestrul precedent.

Evoluția profitului

	Sold conjunktural
Profit pe trim. II 2005 față de trim. II 2004	-20,8%
Profit pe trim. II 2005 față de trim. IV 2004	-24,3%
Profit pe trim III 2005 față de trim II 2005 - estimare	+17,8%

Sectorul cu cele mai mari scăderi ale profitului este industria de confecții (sold conjunktural -56,2%).

Și alte industrii orientate către export au înregistrat performanțe slabe în această privință, elocvente fiind industria de mașini și echipamente (sold conjunktural -52,4) și industria de mașini și aparate electrice (sold conjunktural -26,6).

NUMĂRUL DE ANGAJAȚI

În trimestrul II 2005 s-a confirmat tendința de scădere a numărului de angajați preconizată în Buletinul GEA 2/2005.

Această tendință urmează să se prelungească și în trimestrul al treilea.

Evoluția numărului de angajați

	Sold conjunktural
Numărul de angajați în trimestrul II 2005 față de trim I 2005	- 15,7%
Numărul de angajați în trimestrul III 2005 față de trim II 2005 - estimare	- 27,9%

Și Buletinul de Conjunktură BNR 7/2005 remarcă în continuare restrângerea personalului angajat, în timp ce datele furnizate de INS la FMI în cadrul noului Standard de Diseminare a Datelor arată pentru trimestrul I 2005 un nivel al șomajului de 8,5% (față de 8% în 2004), deci în creștere.

Oricum, tendința de reducere a numărului de angajați din industrie este firească în perioada de vară, când cresc angajările temporare în servicii.

¹ Interpretarea unei valori pozitive, dar în scădere, nu este „pesimism” al managerilor, ci „reducerea optimismului”. Putem vorbi de un sentiment negativ al pieței când indicele va trece pe minus, dacă acest lucru se va întâmpla.

² Pe termen mediu și lung, refacerea infrastructurii ar putea reda un grad mai înalt de optimism

NOTĂ METODOLOGICĂ

Eșantionul folosit păstrează aceleași caracteristici ca în trimestrele precedente. Peste 80% dintre respondenți au răspuns la cel puțin unul din precedentele două chestionare de conjunktură.

Principalele industrii din eșantion sunt în continuare mașini și echipamente, mașini și aparate electrice, confecții, industria chimică și industria alimentară. Structura firmelor respondente, după cifra de afaceri și număr de angajați, a suferit modificări nesemnificative.

Firmele respondente, după cifra de afaceri, % în total

	Trimestrul I	Trimestrul II	Trimestrul III
Sub 1.000.000 €	22,3	21,2	21,4
Între 1 și 10 milioane €	47,1	51,8	50,7
Între 10 și 50 milioane €	22,4	21,2	22,1
Peste 50 milioane €	8,2	5,8	5,8

Firmele respondente, după numărul de angajați, % în total

	Trimestrul I	Trimestrul II	Trimestrul III
Sub 49 angajați	15,3	14,1	15,7
Între 50 și 249 angajați	27,6	31,2	32,1
Peste 250 angajați	57,1	54,7	52,2

GRUPUL DE ECONOMIE APLICATĂ (GEA)

Persoane de contact: Dragoș Pîslaru (Director Executiv) și Liviu Voinea (Director de Cercetare)

Adresa: Str. Clucerului nr. 34 Sect.1 București 011366 Tel. ++40 31 402 2675; ++40 31 402 2676 (linii RDS);
Fax ++40 21 222 5109 E-mail: office@gea.org.ro Web: www.gea.org.ro